

preden dovršite šestdeset maršev, naveličate potovanja, mojih 5.000 tolarjev mi morate vse eno odšteti, ne da bi kaj utrgali.“

Stanley udari na roko. No ker se je toliko govorilo o nevarnostih, hotel se je Stanley pomeniti tudi s Pocockom. Razložil mu je položaj, navel je vse razloge za in zoper, in naposled ga je poprašal, kako on misli in sodi. Hrabri mladenih, ki je že več potov pokazal svojo srčnost, odgovoril je tako-le: „Moj stari oča so mi rekli, ko sem slovo jemal, da nimam zapustiti svojega gospodarja. Tu je moja roka, gospod Stanley, jaz grem z vami, vodite nas kamor kočete.“

„Prav dobro, Pocock, hvala!“

Drugega dne je podpisal Stanley pogodbo s Tippo-Tipom, in nekaj dni pozneje je krenila ekspedicija na pot, spremljana od 700 ljudi, katere je arabski glavar vodil seboj. Od tega števila se je imelo 300 mož oddeliti in ostati v Tati. Spremstvo je bilo oboroženo s puškami, strelicami in kopji. Četa Tippo-Tipova je vodila seboj še sto robov in petdeset dečkov, ki so bili za sluge, kuharje, tesarje, zidarje in kovače.

Ko so bili ostavili Njangu, prišli so kmalu v Mitambo, grozno šumo, katero so domačini Stanleyu popisavali kot pravo strašilo, kjer bode treba reči z Bogom solncu, in pretrpeti sila neprijetnosti. Z desne in leve stoji drevesasto grmovje do 20 črevljev visoko; tla so temnorujavo, napravljeno od drevesnih odpadkov, kateri se nabirajo že stoletja. Ker je dovelj vlage, zato so tla izredno plodna. Rastlinje je izredno raznolično, in raste bujno v tem vlažnem hladu. Veter naj brije zunaj kakor hoče, v globinah tega morja zelenila vedno vlada največji mir.

Da bi hoteli popisati, kaj se vidi kukcev v teh tropskih šumah, ne bi bilo dovelj jedno poglavje. V tem zabitem kraju se nahaja prava tvornica prirode, v katero človek ne more prodreti drugače, da plača svojo smelost z mrzlico ali malarijo.

Govori se o tišini šum! No za pozornega motrilca niso te afriške šume nikakor tihe. Brenčanje in cvrčanje od sto delavnih plemen napolnjuje s svojim nejasnim šumom poludnevno temo, katera vlada pod tem perjem. Tu se čuje škripanje na milijone čeljusti, besno psikanje vznemirjenih krdel, pripravljenih na boj, trenje drobnih kril, lazenje legij pod listjem, nenadni skok živali, katera se je prebudila, cvrčanje cvrčka, šumenje mravljišča in kvakanje volovske žabe. Dodaj k temu drgnenje vej, padanje perja, cepanje orehov in drugih plodov, krehanje vej, mrmljanje in vrščanje drevja, katero se ziblje in se zadeva, in spoznal bodeš, četudi si slep, da se v hladu tropske šume vodi brez števila malih rokodelstev, da se tu vrté delavci, katerih nikdo ne more prešteti. Ali samo tega naj nobeden ne trdi, da je šuma tiha.

Strašna tla, preko katerih je Stanley moral stopati, rodi veličanstveno vegetacijo. Tu so praproti,

ostre rastline, trstika, akacije, tamarinde, divja vinska trta, palme vsake vrste, oljika, datelji in na stotine drugih rastlin. Neprodorna gošča, v katerej se vse razstline boré in lové za palec zemlje, ponaša se z veličino in z razkošjem, kakoršna more vladati samo na tako toplem vrtu. Pot je bil neizmerno težaven, tu in tam kar neprehoden za nosilce ladije, in Stanley je moral sestaviti celo četo pijonirjev, kateri so s sekiro v roki delali pot.

Čez več dni, ko šumi ni bilo ne konca ne kraja, vidi Stanley nekega jutra Tippo-Tipa, kako čmeren gré k njemu. Dolgo sta se razgovarjala. Tippo-Tip je razložil vso grozo te situacije, in naposled je izrazil odkrito željo, da pretrga pogodbo.

Stanley je začutil, da je kritiški čas došel. Ali bode res moral ustaviti potovanje? Poskuša to in ono, da prepriča Arabca, koliko velja slovesna obljuba.

„To ni vse vkup nič,“ odgovori Tippo-Tip. „Na ta način bodem porabil skoro celo leto za teh šestdeset maršev. Jaz nisem nikdar preje videl te šume, in nisem si mogel predstaviti, da je sploh tak kraj na svetu. Zrak, ki se tu diše, ubija moje ljudi. Vi hočete ubiti tudi svoje. Ta šuma ni za drugo nego za opice in zverino. Prav res, jaz ne morem več naprej!“

### Poučni in zabavni drobiž.

**Živali in godba.** V Londonu in Parizu so zadnji čas mnogo poskušali kako vpliva godba na živali. V londonskem zverinjaku so poskušali z gosli, flavto in dipljami. Ko je goslar zagodel pred medvedovo kletko, je velik medved vstal, vspel se na zadnje noge, stopil k ograji svoje kletke in gobec skozi vtikal. Neki mlad medved je pa skozi ograjo pomolil sprednje čape, kakor bi k sebi vabil goslarja. Drugi medvedje so pa mej godbo hodili gori in doli prav po godbenem taktu. Velik vtis je godba napravila na leve. Stopali so k ograji in pazno poslušali. Neki star lev je prav po taktu mahal z repom. Posebno je godba vplivala tudi na tigra. Mahal je z repom in mihal z očesnimi vejicami. Orangutang je zaslišavši gosli, vzel odejo in se je vanjo zavil čez ušesa. Iz tega so sklepali, da mu je godba zoperna. Ko je zagodel diplar, je orangutang vrgel s sebe odejo in jel skakati. Videlo se je, da mu ta godba bolj ugaja. V Parizu se pa pri poskusih živali, razen jedne levice, ki se je ves čas sukala v kletki, niso nič zmenile za godce. Živali so torej le v Londonu muzikalične, v Parizu pa ne.

**Nova konjica.** V Franciji osnujejo nove vrste konjico. Namesto konj bodo ti vojaki imeli velbljode. Ta konjica je odmenjena za službovanje v saharški puščavi.

**Zavetišče sv. Bernarda** se bode baje v kratkem opustilo, ker ni več potrebno, odkar se je zgradilo po Švici toliko železnic. Samostan očetov benediktincev se je sezidal že v desetem stoletju in je 2470 metrov nad morjem. Sedanja poslopja so iz 17. stoletja. Menihi so na tisoče potnikom ob grdem vremenu rešili življenje, pri katerem človekoljubnem poslu so jih zvesto podpirali posebne vrste psi, naučeni iskati ponesrečene potnike po snegu. Brez teh minihov bi prejšnja stoletja bil promet nemogoč. Zaradi tega se bode pa zgodovina hvaležno spominjala še dolgo vrlih mož, ki so tukaj se toliko trudili za zdravje in življenje svojega bližnjega in tako zvesto opravljali svoje dolžnosti.